

จุดฟ้าเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

จุดฟ้าเหียน (出花园)

เสียงพูดคุยภาษาจีนในสำเนียงฮกล่อฝ่า (ภาษาจีนแต้จิ๋ว 潮州话) เมื่อสี่สิบกว่าปีที่แล้ว ระหว่างอาแม่และอาสิมท่านหนึ่งที่บังเอิญพบกันในโรงเจระหว่างที่มาทำบุญไหว้เจ้าและสวดมนต์เพื่อขอพรกับองค์กิ้วหว่องฟู้ตจู้ (九王佛祖) หรือเทพเจ้า 9 พระองค์ ในช่วงเทศกาลกินเจที่โรงเจเปาเก็งเต็งห้วยซินสีห์ ต.คูบัว อ.เมือง จ.ราชบุรี ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่เก่าของอาแม่โหวงจับต้นสายปลายเหตุของการสนทนาได้ว่า อาสิมท่านนั้นถามอาแม่ว่า “ลูกชายคนเล็กของเธอใช้ไหม ปีนี้เค้าอายุเท่าไรแล้วละ” อาแม่ตอบอย่างภาคภูมิใจว่า “ปีนี้ลูกชายของฉันอายุ 14 ปีแล้วละ” อาสิมท่านนั้นยังพูดขึ้นมาอีกว่า “ถ้าปีนี้หน้าลูกชายของเธอก็ต้องฉุกฮวยฮี้งแล้วสินะ”

คำว่า “ฉุกฮวยฮี้ง” (出花园) เป็นการออกเสียงตามแบบภาษาจีนแต้จิ๋ว ถ้าหากเป็นการออกเสียงแบบชก้วอย สำเนียงฟุงซุ่นจะออกเสียงว่า “จุดฟ้าเหียน” อาแม่ของโหวงเป็นคนจีนแต้จิ๋วที่มีบ้านเดิมที่เมืองจินอยู่ที่จังหวัดเก๊กเอี้ยว (揭阳) หรือ เกียดหยอง (ชก้วอย- สำเนียงฟุงซุ่น) อาแม่แต่งงานเข้ามาในครอบครัวเขียงเต้นเพื่อเป็นไถ่แซมแพ้ว (สะใภ้คนโต) อาแม่อยู่กับครอบครัวเขียงเต้นจนสามารถพูดและฟังชก้วอยได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังสามารถทำอาหารและขนมแบบจินแคะได้อีกหลายตำรับ เรียกว่าอาแม่สามารถปรับตัวอยู่กับวิถีชีวิตของชกหวินจนกลมกลืนเข้ากับความเป็นจีนแต้จิ๋วของอาแม่เองได้เป็นอย่างดีในขณะที่อาเก็งและอาแม่ก็แสนจะใจกว้างท่านไม่เคยห้ามหรือแบ่งแยกแยะว่าส่วนไหนคือธรรมเนียมปฏิบัติแบบจีนแต้จิ๋ว หรือส่วนไหนคือจินแบบชกหวินดังนั้นพวกเราพี่น้องๆจึงเติบโตขึ้นมาท่ามกลางการเลี้ยงดูและการอบรมตามคติความเชื่อและวัฒนธรรมแบบจินที่มีการผสมผสานทั้ง 2 ภาษาอย่างลงตัว อย่างเช่นในการทำพิธี “ฉุกฮวยฮี้ง” ที่อาแม่กำลังจะทำให้โหวงในวันที่โหวงมีอายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ ซึ่งก็เป็นการทำวิธีตามแบบฉบับชาวแต้จิ๋วขนานแท้โดยมีจุดประสงค์หลักก็เพื่อเป็นการ

ชุดทำเหยียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

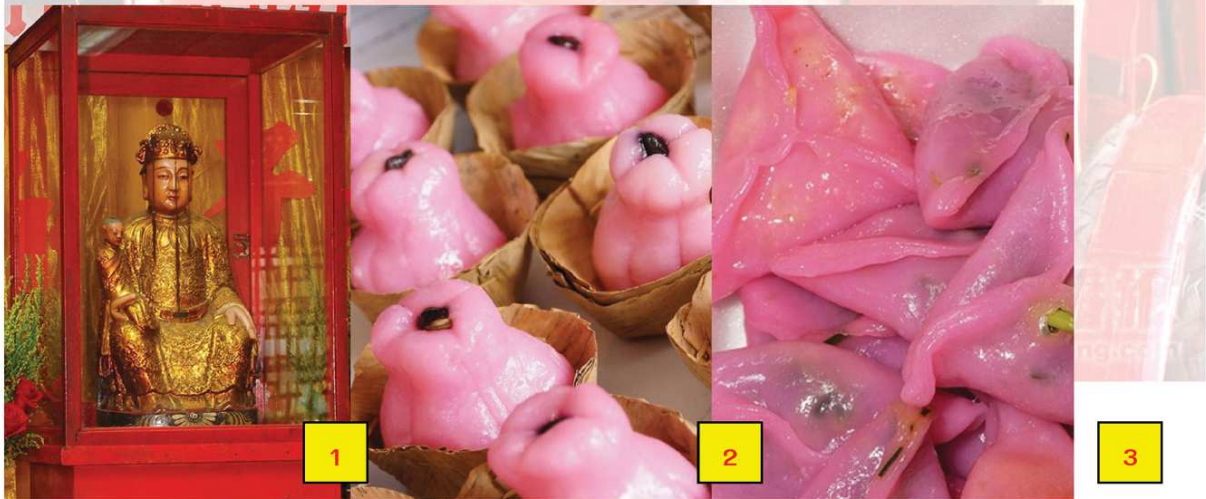
ขอพรกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และขอบคุณที่ท่านได้ปกป้องรักษาลูกชายของอาแม่จนเติบโตใหญ่ขึ้นมาจนถึงวันนี้กับ “องค์แม่ซื่อ” หรือ ที่เรียกเป็นภาษาแต้จิ๋วว่า “กงพั้วซิ่ง (公婆神)” ตามปกติแล้วพิธีนี้ในธรรมเนียมแต้จิ๋วจะทำให้ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงเมื่อเด็กนั้นมีอายุย่างเข้า 15 ขวบบริบูรณ์ (นับตามแบบจีนหรือนับตามไทย + 1 ปี) และจะต้องทำกันในวันที่ 7 เดือน 7 ตามปฏิทินชาวนาของจีน เนื่องจากมีความเชื่อกันว่า **“ชีวิตของคนเราก็เหมือนดอกไม้ เมื่อยังเล็กอยู่ต้องมีคนคอยดูแลเอาใจใส่ เมื่อถึงวัยและเวลาก็ต้องออกจากสวน จึงต้องล่าลาและขอบคุณเทพเจ้า”** ดังนั้นในวันนี้เด็ก ๆ จะได้ใส่เกี้ยวแดง และชุดใหม่ที่มีสีแดงเพื่อเข้าประกอบพิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็กส่วนของไหว้ที่ต้องเตรียมได้แก่ เครื่องคาว 3 อย่างเช่น หมู, เป็ด, ไก่ ในส่วนของไก่ นิยมใช้ไก่ต้มย้อมสีแดงแทนไก่เป็นตัว, ผลไม้ (จัดเป็นชุด 3 อย่าง) เช่น แอปเปิ้ล หมายถึง ความร่มเย็นสันติ, ส้ม หมายถึง ความโชคดี, และลำไย หมายถึง ดวงตาแห่งมังกรสัญลักษณ์ของพลังและอำนาจ, และที่สำคัญต้องมีขนมที่เป็นสัญลักษณ์ของการไหว้ “อาพั้ว” นั่นก็คือ “เซี่ยะหลิวก้วย” หรือขนมทับทิมซึ่งเป็นขนมที่ใช้แทนสัญลักษณ์ของเด็กผู้ชายส่วนเด็กผู้หญิงจะใช้ขนม “ซำก๊กเหล่าก้วย” หรือขนมสามเหลี่ยมสามมุมที่ให้ความหมายเป็นตัวแทนของเด็กผู้หญิงนั่นเองของไหว้ทั้งหมดจะจัดรวมกันไว้ในกระดังไม้ไผ่สานจากนั้นจะอัญเชิญกระถางธูปและรูปของ “แม่ซื่อ” (อาพั้ว) มาวางไว้บนเตียงนอนของเด็กคนนั้นพร้อมกับเครื่องไหว้ทั้งหมดที่เตรียมไว้ แล้วให้เด็กคุกเข่าไหว้ขอบคุณ “แม่ซื่อ” ที่ช่วยคุ้มครองตนเองมาตลอดระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา หลังจากทำพิธีไหว้เสร็จก็จัดพิธีฉลองให้เด็ก ซึ่งโดยมากก็จะเป็นการรับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน ซึ่งจะประกอบด้วยเนื้อหมู ไข่ และผัก 12 อย่างซึ่งมีนัยหมายถึง 1 ปี มี 12 เดือน ดังนั้นอาหารมงคลทั้ง 12 อย่างจึงจัดไว้เพื่ออวยพรให้เกิดความเป็นสิริมงคล ความสุขสวัสดิ์ตลอดทั้งปี หรือตลอดทั้ง 12 เดือนนั่นเองผักชนิดต่างๆที่มักใช้มาประกอบอาหาร มักมีชื่อเป็นมงคลเช่น ขึ้นฉ่าย พ้องเสียงกับคำว่า “คิง”

歪宗

จุดฟ้าเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

หมายถึงให้มีความขยัน มุ่งมั่น, ซึ้งเกี่ย (ต้นกระเทียม) พ้องเสียงกับคำว่า “สี่” หมายถึงรู้จัก คิด, ตันหอม พ้องเสียงกับคำว่า “ซง” หมายถึงให้มีความฉลาดหลักแหลม เป็นต้น ทั้งหมดนี้ก็เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลให้กับเด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักการทำงานร่วมกับคนในสังคมและมีความคิดความอ่านและสติปัญญาความสามารถเฉลียวฉลาดนั่นเอง ในการรับประทานอาหารมื้อพิเศษนี้ เด็กจะได้รับสิทธิ์หนึ่งเป็นประธานในบ้านโดยนั่งหันหน้าไปทางทิศใต้ โดยส่วนมากผู้เป็นแม่จะกล่าวคำอวยพรแก่ลูก “ลูกเอ๋ย วันนี้เจ้าได้นั่งทิศเป็นมงคลได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว” จากนั้นให้ลูกกัดหัวไก่พอเป็นพิธี สำหรับเด็กชายกัดหัวไก่ตัวผู้ส่วนเด็กหญิงกัดหัวไก่ตัวเมียโดยมีความหมายเพื่อให้เด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นเจ้าคนนายคน เพราะหัวไก่จะมีหงอนเหมือนขนนางที่สวมหมวกหลังจากนั้นญาติพี่น้องจะเข้ามาอวยพรและกล่าวคำมงคลให้กับเด็ก (王汉妆, 2536 และ วัดมังกรมลนาวาส, 2555, <http://topicstock.pantip.com/> เกี่ยวไปกินไป @ ไซน่าทาวน์ : ชุกฮวยฮั้ง)

รูปที่ 1 องค์ก้งฉัวซั้ง 公婆神

(<http://topicstock.pantip.com/food/topicstock/2012/08/D12573353/D12573353-8.jpg>)

รูปที่ 2 เซียะหลิวก้วย หรือขนมทับทิมแทนซึ่งเป็นขนมที่ใช้แทนสัญลักษณ์ของเด็กผู้ชาย

(<http://topicstock.pantip.com/food/topicstock/2012/08/D12573353/D12573353.html>)

ชุดผ้าเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

รูปที่ 3 ซากกั๊กเหล้าก้วย หรือขนมสามเหลี่ยมสามมุมที่ใช้แทนสัญลักษณ์ของเด็กผู้หญิง

(<http://topicstock.pantip.com/food/topicstock/2012/08/D12573353/D12573353.html>)

รูปที่ 4-6 เกี้ยวแดง อีกหนึ่งสัญลักษณ์ของของใช้ที่ต้องเตรียมสำหรับใช้ในพิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

(http://stu.dahuawang.com/wp-content/uploads/2010/08/MG_7906.jpg,

<http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2011/08/K10884451/K10884451-0.jpg>,

http://image.poco.cn/photo/20070225/5593413720070225155636_2_640.jpg)

รูปที่ 7-9 เด็กที่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์สวมชุดแดงและเกี้ยวแดงมาคุกเข่ากราบไหว้ที่เตียงนอน(การประกอบพิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็กของเด็กชาย ชวิศ พิภพโสภณชัย ลูกชายของพี่สาวผู้เขียน ถ่ายเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2557)

จุดฟ้าเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

สำหรับธรรมเนียม “จุดสวยซิ่ง” อาม่าในวัย 82 ปี ของโหวงบอกว่า “ซั๊กหิงหมอจ้อ” (ซั๊กหิง - ฟุ้งซุ่น) หรือ “คนแคะไม่มีทำ” เพราะอาไ้ก็ไม่เคยทำให้พวกอาม่าเลย และอาม่าก็ไม่เคยทำให้อาป้า อาสุก และอาอู๋เหมือนกันมีแต่เคยได้ยินว่ามีการทำในกลุ่มคนจีนที่พูดภาษาจีนแต้จิ๋ว นอกจากอาม่าที่ยืนยันหนักแน่นแล้วว่าไม่เคยทำ โหวงยังได้สอบถามกลับไปยัง แซ่ก๊วยผอ ซึ่งมีศักดิ์เป็นน้องสาวคนสุดท้องของอาอู๋ ปัจจุบันอายุ 83 ปี แล้ว แซ่ก๊วยผอก็บอกว่าตั้งแต่ที่จำความได้ก็ไม่เคยเห็นอาไ้ทำ “จุดฟ้าเหียน” ให้พี่ชาย, น้องชายหรือพี่สาวคนไหนเลย

ดังนั้นเพื่อความมั่นใจว่าพิธี “จุดฟ้าเหียน” นี้มีการทำในคนจีนกลุ่มที่พูดซั๊กว้อย- ปั้นซันซั๊ก หรือไม่ โหวงจึงได้สอบถามไปยังสมาชิกของเวปไซต์ฮากกาพีเพิลดอทคอม (Hakkapeople.com) รวมทั้งสิ้น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร ซั๊กหิง- สำเนียงเกียดหยอง ได้ให้ความอนุเคราะห์กลับไปสอบถาม คุณแม่บั้นฮวย 文花 ปัจจุบันอายุ 80 ปี คุณแม่บั้นฮวยมาเมืองไทยตอนอายุ 7-8 ขวบ ล่องเรือมาประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นลำสุดท้ายที่มาจากประเทศจีน บ้านเกิดที่เมืองจินอยู่ที่เฉียนหลุก เหลียวยืนยันว่าไม่มีการทำจุดฟ้าเหียนในกลุ่มซั๊กหิง แต่คุณแม่บั้นฮวยบอกว่าญาติๆ ของอาม่าของ ดร.ศิริเพ็ญ ที่เมืองจิน (มีศักดิ์เป็นคุณยายของ ดร.ศิริเพ็ญ) ซึ่งเป็นชาวจีนแต้จิ๋ว บ้านเกิดอยู่ที่ท่งคั้ง (汤坑) เคยทำให้ลูกๆ ที่เมืองจิน แต่รายละเอียดการทำพิธีกรรมจำไม่ได้เลย
2. คุณเดชา มนุษย์กรณ์ (邹清水) หรือ ที่รู้จักกันดีในชื่อสมาชิกของเวปด้วยภาษาจีนว่า แจวซันล้วย เป็นซั๊กหิง- สำเนียงเกียดหยอง ปัจจุบันอายุ 60 ปีเป็นคนจีนโพ้นทะเลรุ่น 2 นับจากรุ่นคุณพ่อที่อพยพเข้ามาประเทศไทย (เกิดที่ไทยเป็นรุ่นแรก) บ้านเกิดที่เมืองจินอยู่ที่ มณฑลกวางตุ้ง จังหวัดเกียดหยอง ซี้หมุนหงว้ย พักถ้ำฝุ่งหลอปีไฉ่ฯ ให้การยืนยันว่าไม่เคย

จุดฟ้าเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

ผ่านพิธีจุดฟ้าเหียน แต่เคยได้ยินและเห็นเพื่อน ๆ ที่เป็นคนแต่จิวทำ พิธีนี้เมื่อครั้งตอนที่อายุครบ 15 ขวบ

3. คุณสมภพ ศรีเจริญนิชยกุล(徐代鐸)ชักหงิน- สำเนียงฟุ้งซุ่น ปัจจุบัน อายุ 78 ปี บ้านเดิมที่เมืองจีนอยู่ที่ฟุ้งซุ่น สมาชิกฮากกาฟีเฟิลสายลำปาง คุณเงินชีวเซ็ง (อ.ปวิณรัตน์ แซ่ตั้ง) เป็นผู้อนุเคราะห์ไปสัมภาษณ์และ เก็บข้อมูลให้ ซึ่งก็ได้รับการยืนยันมาว่า **ไม่เคยผ่านพิธีจุดฟ้าเหียนเช่นกัน**

4. คุณคณากร ศรีมิ่งมงคลกุล (徐可均)ปัจจุบันอายุ 49 ปี หรือที่รู้จักกันดีในเวปฮากกาฟีเฟิลว่า “อาฉี” หรือเวปมาสเตอร์ของ hakkapeople.com นั้นเอง คุณคณากร เกิดที่ อ.ปากช่องจ.นครราชสีมา เป็นรุ่นที่ 2 ในประเทศไทยคุณพ่อเซียงฉี เกิดที่ หมู่บ้านปูแหวไฉ่ ตำบลท้องคั้งอำเภอฟุ้งซุ่นจังหวัดหม่อยจิวมณฑลก่วงต้งคุณแม่เซียงหวง เกิดบุรีรัมย์ เป็นฮากกาทวนอิมซัน เกียดหยอง**ยืนยันมาว่าทางบ้านก็ไม่มีการประกอบพิธีก้าวข้ามวัยหรือจุดฟ้าเหียนเช่นกัน**

5. กลุ่มสตรีแม่บ้านที่ร่วมโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมอาหารจีนแคะ (ฮากกา) ในชุมชนห้วยกระบอก ต.กรับใหญ่ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ซึ่งถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีชาวจีนแคะชุมชนใหญ่กลุ่มหนึ่งในประเทศไทยที่อพยพมาอยู่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2410 จากการสอบถามชาวบ้านในชุมชนกลุ่มดังกล่าวที่มีอายุเฉลี่ยมากกว่า 50 ปีขึ้นไป เช่น คุณเพ็ญศิริ รุ่งนิรันดร์, คุณวิลาวัดณ์ พิทักษ์เนติกุล และคุณปุก ต้นติวัฒน์กุลชัย พบว่า**ไม่เคยมีการประกอบพิธีก้าวข้ามวัยเด็กหรือจุดฟ้าเหียนเลย**

จุดฟ้าเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

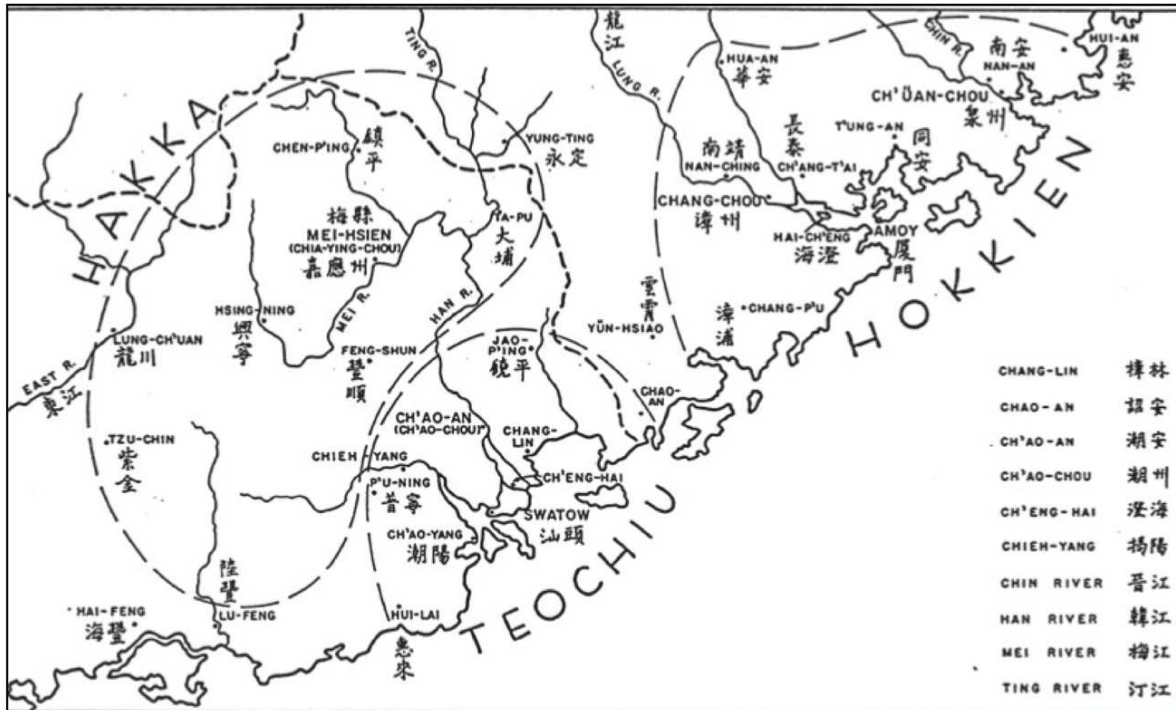
ดังนั้นแม้ว่ากลุ่มคนจีนซักหงิน- สายปิ่นชั้นซัก จะมีสำเนียงพูดบางอย่างที่คล้ายคลึงกับกลุ่มคนจีนที่พูดภาษาจีนแต้จิ๋ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าซักหงินสายนี้มีแหล่งถิ่นที่อยู่ในประเทศจีนที่ใกล้ชิดและติดกับคนจีนแต้จิ๋วมาก ดังแสดงในรูปที่ 9 ในการติดต่อสื่อสารประจำวันจึงมีการหยิบยืมคำบางคำมาใช้แทนกันบ้าง แต่เมื่อศึกษาไปถึงรายละเอียดเชิงลึกทางด้านรากเหง้าแห่งความคิดและธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพชน อย่างเช่น “พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก” หรือ “จุดฟ้าเหียน” นี้กลับพบว่าจากจำนวนผู้ให้การสัมภาษณ์ทั้งหมดที่ถือว่าเป็น ซักหงิน- สายปิ่นชั้นซัก ขนานแท้เลยนั้นกลับพบว่าไม่เคยผ่านพิธีกรรมนี้มาก่อนเลย ซึ่งตรงกันข้ามกับผลที่ได้จากการสอบถามคนจีนในกลุ่มที่พูดด้วยสำเนียงจีนแต้จิ๋ว ในจำนวนผู้ถูกสอบถามที่เท่ากันกลับพบว่าทุก ๆ ท่านนั้นเคยผ่านพิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็กมาแล้วทั้งสิ้น รู้จักว่าจุดฟ้าเหียน (จุดฮวยฮั้ง) คืออะไร ต้องทำอย่างไรบ้างแต่อาจจะจำรายละเอียดได้ไม่ครบทั้งหมด และที่สำคัญเคยผ่านพิธีกรรมแบบนี้มาด้วยตนเองส่วนกลุ่มประชากรอีกตัวอย่างหนึ่งที่ยังขาดการสำรวจในบทความนี้นั้นก็คือกลุ่มที่มีพ่อหรือแม่เป็นปิ่นชั้นซักขนานแท้ และมาแต่งงานกับพ่อหรือแม่ที่เป็นแต้จิ๋วขนานแท้ อย่างเช่นครอบครัวของไหง ที่ไหงเองก็เคยทำพิธีจุดฟ้าเหียนมาก่อนทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็เป็นซักหงินสายปิ่นชั้นซัก- สำเนียงฟุ้งซุ่น แต่มีอาแม่เป็นคนจีนแต้จิ๋วขนานแท้และเป็นผู้ประกอบพิธีจุดฟ้าเหียนให้ เป็นไปได้หรือไม่ว่าหากเราทำการเพิ่มเติมประชากรกลุ่มนี้เข้าไปในการสอบถาม เราอาจจะได้พบว่าอาจจะมีการประกอบพิธีจุดฟ้าเหียนเกิดขึ้นในประชากรปิ่นชั้นซักกลุ่มนี้ก็ก็เป็นได้

ดังนั้นจากจำนวนคนจีนซักหงิน- สายปิ่นชั้นซัก ที่ได้รับการสอบถามในบทความนี้ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างที่น้อยเกินไปและยังไม่ครอบคลุมคนจีนซักหงิน- สายปิ่นชั้นซักทุก ๆ ถิ่นฐานข้อสรุปที่ว่ามีการทำพิธีจุดฟ้าเหียนในกลุ่มคนจีนซักหงิน- สายปิ่นชั้นซัก หรือไม่ จึงต้องมีการสอบถามเพิ่มเติมโดยอาจจะต้องมี

จุดฟ้าเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

การเพิ่มชนิดของกลุ่มตัวอย่างและจำนวนตัวอย่างที่สำรวจก็ต้องเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งก็อาจจะส่งผลให้ความชัดเจนเกี่ยวกับการประกอบพิธีจุดฟ้าเหียนในคนจีนซีกหงิน- สายป๋นซันซึกนั้นมีความชัดเจนมากขึ้นเช่นกันครับ

รูปที่ 9 แผนที่แสดงถิ่นที่อยู่อาศัยของคนจีนที่พูดด้วยสำเนียงแต้จิ๋ว, ปั้นซันซึก, และจีนแคะอื่น ๆ (http://www.royin.go.th/upload/246/FileUpload/2466_6110.pdf, Skinner 1957: 34)

สำหรับตัวของโหวเองแล้ว โหวถือว่าโชคดีมากที่ได้เกิดมาในครอบครัวที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ยังสมบูรณ์พร้อม เพราะไม่ว่าจะเป็นธรรมเนียมหรือแนวปฏิบัติแบบจีนแคะหรือจีนแต้จิ๋ว แต่ละธรรมเนียมแต่ละรายละเอียดต่างก็แฝงด้วยคติแห่งความเชื่อที่ไม่มีความแตกต่างกัน การทำพิธีกรรมต่างๆ ก็มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อสร้างความเป็นสิริมงคลให้เกิดขึ้นแก่ผู้ที่ได้รับหรือปฏิบัติตาม ดังนั้นไม่ว่าจะเป็น “จุดฮวยฮั้ง” หรือ “จุดฟ้าเหียน” ก็ดี ส่วนตัวโหวคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีที่โหวจะต้องช่วยทำนุบำรุงให้สืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลสู่รุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

จดทำเหียน - พิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก

สุดท้ายนี้โขงขอกราบขอบพระคุณอากู๋อาม่าและอาป๊าอาแม่ ผู้ที่ทำให้โขงได้รู้จักคำว่า “เกิดมาเป็นลูกจีนหลานจีน”

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร, คุณเดชา มนุษย์กรณ์, อ.ปวิณรัตน์ แซ่ตั้ง, คุณคณากร ศรีมิ่งมงคลกุล, กลุ่มสตรีแม่บ้านที่ร่วมโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมอาหารจีนแคะ (ฮากกา) ในชุมชนห้วยกระบอก ต.กรับใหญ่ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ที่เสียสละเวลาและเป็นธุระในการสอบถามหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำพิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็ก ในกลุ่มจีนซีกหงิน- สายปิ่นซิ่นซีก และขอขอบคุณ คุณทิพวรรณ พิภพโสภณชัย พี่สาวคนที่ 2 ของผู้เขียนที่ได้อนุเคราะห์ภาพถ่ายการประกอบพิธีก้าวข้ามผ่านวัยเด็กเพื่อใช้ในการประกอบการเขียนงานวิจัยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านด้วยความเคารพ

นายเมธี อีรัตน์สถิต

丁建铭